

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

31 באוקטובר 2011

620

ג' בחשוון התשע"ב

עמוד

2 הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 33), התשע"ב-2011

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 33), התשע"ב-2011

- תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981¹ (להלן – החוק העיקרי) –
- (1) לפני ההגדרה "הוועדה המייעצת" יבוא:
 "אכיפה מינהלית" – עיצום כספי, התראה מינהלית והתחייבות להימנע מעבירה;²
- (2) אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:
 "פקודת מעצר וחיפוש" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט-1969²;
- (3) אחרי ההגדרה "מספר זהות" יבוא:
 "מפקח" – מי שהממונה הסמיכו למפקח בהתאם להוראות סעיף 2א20;
 "מקום העסק" – מקום שבו מתנהל עסקו של העוסק, לרבות סניף שלו.
2. במקום סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:
3. "איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת
- (א) לא יעשה עוסק, במעשה או במחדל (בסעיף זה – מעשה), בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, דבר העלול לפגוע ביכולתו של צרכן לקבל החלטה מושכלת אם להתקשר בעסקה עמו, באופן שיש בו משום שלילה או פגיעה מהותית בחופש ההתקשרות של צרכן (להלן – הפעלת השפעה בלתי הוגנת).
- (ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), יראו עוסק שביצע מעשה מן המעשים המפורטים להלן, כמי שהפעיל השפעה בלתי הוגנת:

ד ב ר י ה ס ב ר

- כללי
- סעיף 25 לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת 2006), התשס"ו-2006 (ס"ח התשס"ו, עמ' 320), תיקן את חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן – החוק), והקים את הרשות להגנת הצרכן והסחר ההוגן (להלן – הרשות).
- בעקבות התיקון האמור מונתה ועדת היגוי (להלן – הוועדה) בראשותו של עורך דין דרור שטרום, הממונה על ההגבלים העסקיים דאז, שחבריה היו נציגים של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – משרד התמ"ת), נציגים של משרד המשפטים ונציגים של משרד האוצר. מטרת הוועדה היתה גיבוש תפיסת האכיפה של דיני הגנת הצרכן והסחר ההוגן, אשר תנחה את הרשות החדשה בפעולתה. הצעת חוק זו נועדה לעגן בחקיקה את מסקנות הוועדה לגבי הצורך בהגברת האכיפה של חוק הגנת הצרכן, כפי שיפורט להלן.
- סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק ולהוסיף הגדרות הנדרשות לצורך התיקון המוצע, ובכלל זה מוצע
- להגדיר כי "מפקח" הוא מי שהממונה הסמיכו למפקח בהתאם להוראות סעיף 2א20 המוצע, וכי "מקום העסק" הוא מקום שבו מתנהל עסקו של העוסק, לרבות סניף שלו.
- סעיף 2 אחת ממסקנות הוועדה היתה, שיש להרחיב ולשנות את ההוראות הקבועות בסעיף 3 לחוק, הן באיסור ניצול מצוקת הצרכן. סעיף 3 לחוק קובע כיום כדלקמן:
- "איסור ניצול מצוקת הצרכן
3. (א) לא יעשה עוסק כדי לקשור עסקה, דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת שיש בו ניצול:
- (1) חולשתו השכלית או הגופנית של הצרכן;
- (2) אי ידיעת השפה שבה נקשרת העסקה.
- (ב) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בורותו או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשע"א, עמ' 1022.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

- (1) הגביל את יכולתו של צרכן לעזוב מקום או יצר בפני צרכן את הרושם כי הוא מוגבל ביכולתו לעזוב מקום;
- (2) מנע מצרכן את האפשרות להתייעץ לגבי התקשרות בעסקה או לגבי תנאיה;
- (3) ערך ביקורים חוזרים ונשנים בבית צרכן כדי לשכנעו לקשור עמו עסקה, אף שהצרכן הביע, במפורש או במשתמע, את רצונו כי יימנע מכך;
- (4) ביצע פניות חוזרות ונשנות לצרכן או לבני משפחתו כדי לקשור עסקה, אף שהביעו, במפורש או במשתמע, את רצונם כי יחדל מכך;
- (5) ניצל מוגבלות נפשית, שכלית או גופנית של צרכן, כשהוא יודע או היה עליו לדעת על קיומה של מוגבלות כאמור;
- (6) ניצל את העובדה שצרכן אינו יודע את השפה שבה נקשרת העסקה או אינו מסוגל להבין את העסקה;
- (7) איים או נקט אמצעי הפחדה כלשהו כלפי צרכן או כלפי בני משפחתו.

תיקון סעיף 20

3. בסעיף 20 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לחקור חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה ולהביא את העברייני לדין;

ד ב ר י ה ס ב ר

המונע מהצרכן בחירה מדעת, אלא גם נוהג אגרסיבי הפוגע בחופש הבחירה של הצרכן וגורם לו לקבל החלטה שלא היה מקבל אילו לא אותו נוהג. הדירקטיבה אף מונה רשימה סגורה של נהגים אשר על פי כל הנסיבות ייחשבו נהגים מטעים או נהגים אגרסיביים.

ברוח הדירקטיבה האירופית האמורה המליצה הוועדה לנסח מחדש את סעיף 3 לחוק תחת הכותרת "איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת", באופן המוצע בהצעת חוק זו: סעיף קטן (א) קובע נורמה כללית שעניינה איסור על עוסק לעשות דבר, במעשה או במחדל בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, העלול לפגוע ביכולתו של צרכן לקבל החלטה מושכלת אם להתקשר בעסקה עמו באופן שיש בו משום שלילה או פגיעה מהותית בחופש ההתקשרות של צרכן. סעיף קטן (ב) קובע רשימה של נהגים אשר בלא צורך בהוכחה ייחשבו נהגים שיש בהם השפעה בלתי הוגנת כמשמעותה בסעיף קטן (א). כגון הגבלת יכולתו של צרכן לעזוב מקום או מניעת האפשרות של צרכן להתייעץ לגבי ההתקשרות בעסקה. הרשימה שבסעיף קטן (ב) היא רשימה סגורה ובהינתן נוהג שאינו מנוי ברשימה, תידרש הוכחתו לפי היסודות הקבועים בסעיף קטן (א).

סעיף 3 סעיף 20 לחוק מונה את תפקידי הממונה על הגנת הצרכן והסחר והוגן (להלן – הממונה)

כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת.

סעיף 2 לחוק (איסור הטעיה) וסעיף 3 לחוק (איסור ניצול מצוקת הצרכן). הם סעיפי הליבה של החוק. ברם, במהלך השנים אכיפת סעיף 3 לחוק היתה מועטה ובעיקר התרכזה בניצול אי-ידיעת השפה שבה נקשרת העסקה. הסיבות להעדר אכיפה היו, מצד אחד – קושי להוכיח ניצול חולשה שכלית או גופנית, ומצד אחר – קושי לאכוף את הוראות סעיף קטן (ב) שעניינו איסור על השפעה בלתי הוגנת, וזאת מאחר שעל פי הסעיף נדרש להוכיח כי מטרת העוסק היא לקשור עסקה "בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת". הוכחת תנאים מקובלים או סבירים או תמורה העולה על התמורה המקובלת, בעידן של שוק חופשי המתערב כמה שפחות בתנאי עסקאות או במחיריהן, היתה בלתי אפשרית ועל כן אכיפת הסעיף כאמור, נונחה.

ב-11 במאי 2005 התקבלה הדירקטיבה האירופית בדבר נהגים מסחריים בלתי הוגנים (2005/29/EC The Unfair Commercial Practices Directive), שעל פיה, החל ב-12 ביוני 2007 ולמשך שש שנים אמורות מדינות האיחוד האירופי לאמץ את הדירקטיבה במלואה. הדירקטיבה קובעת כי נוהג בלתי הוגן אינו רק נוהג מטעה

(ב1) לברר הפרת הוראות לפי חוק זה ולנקוט הליכי אכיפה מינהלית נגד המפר;

הוספת סעיף 20א 4. אחרי סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא:

"הסמכת מפקחים 20א. (א) הממונה רשאי להסמיך מפקח מבין עובדי הרשות או מבין עובדי המדינה האחרים, בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, אם התקיימו לגביו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, בתוך שלושה חודשים מפנייתו של הממונה אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הגנת הצרכן כפי שהורה הממונה וכן הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה הממונה בהסמכת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות או הכשרה נוספים, ככל שהורה הממונה.

(ב) הסמכתו של מפקח לפי סעיף זה תהיה בתעודה החתומה בידי הממונה, שמעידה על תפקידו כמפקח ועל סמכויותיו לפי חוק זה (להלן – תעודת מפקח); תוקפה של תעודת מפקח לא יעלה על שלוש שנים מיום שניתנה, וכל עוד המפקח משמש בתפקידו.

(ג) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו וכשיש בידו תעודת מפקח שאותה יראה לפי דרישה."

החלפת סעיף 21 5. במקום סעיף 21 לחוק העיקרי יבוא:

"סמכויות פיקוח 21. לצורך פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי הממונה או מפקח –

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הגנת הצרכן וכן הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה;

(3) תנאי הכשרה נוספים ככל שיוורה הממונה.

הסמכת מפקח תהיה בתעודה החתומה בידי הממונה ותוקפה לא יעלה על שלוש שנים וכל עוד המפקח משמש בתפקידו. עוד מוצע לקבוע כי לא יעשה מפקח שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, כשבידו תעודת מפקח שאותה יראה לפי דרישה.

סעיף 5 סעיף 21 לחוק, בנוסחו כיום, קובע כדלקמן:

"סמכויות הממונה"

21. ראה הממונה או מי שהוא הסמיך לעניין זה שהדבר דרוש לביצועו של חוק זה, רשאי הוא –

ובהם פיקוח על ביצועו של החוק וטיפול בתלונות שראה בהן ממש על הפרת החוק. מוצע לתקן את הסעיף האמור ולכתוב בו במפורש כי תפקידי הממונה כוללים גם: במישור הפלילי – חקירת חשד לביצוע עבירה לפי החוק והבאת העברייני לדין, ובמישור המינהלי – בירור הפרות של החוק או של הוראות שניתנו על פיו ונקיטת הליכי אכיפה מינהלית נגד המפר.

סעיף 4 מוצע להוסיף לחוק את סעיף 20א הדין בהסמכת מפקחים, ולפיו הממונה יהיה רשאי להסמיך מפקח מבין עובדי הרשות או מבין עובדי המדינה האחרים, בסמכויות לפי חוק זה כולן או חלקן, אם התקיימו לגביו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה בתוך שלושה חודשים כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל על ביצוע הוראות חוק זה; לעניין זה, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995³ (להלן – חוק המחשבים);
- (3) להיכנס למקום העסק בכל עת סבירה וליטול טובין לשם בדיקה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא לפי צו של בית משפט.

6. סעיף 21 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 21

7. לפני סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיפים 21 עד 22

21. "צו מינהלי לשמירת טובין במקום העסק נוכח הממונה או מפקח כי עוסק לא סימן טובין בהתאם להוראות סעיף 17, הוא רשאי לצוות כי לא ייעשה כל שימוש בטובין האמורים וכי יישמרו במקום העסק, באופן שיקבע ולפרק זמן שיקבע שלא יעלה על שישה חודשים.
21. צו מינהלי להפסקה או למניעה של השפעה בלתי הוגנת נוכח הממונה כי עוסק הפעיל השפעה בלתי הוגנת על צרכן בניגוד להוראות סעיף 3(א), הוא רשאי לצוות על העוסק להפסיק את ההפרה האמורה או לצוות עליו לבצע פעולה הדרושה למניעת אותה הפרה, באופן ובתנאים שיוורה בצו.
21. בקשה לביטול צו מינהלי על ידי בית המשפט (א) הרואה את עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי סעיפים 21 או 22 (בסעיף זה – הצו), רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה לפי חוק זה, בקשה לביטולו.

ד ב ר י ה ס ב ר

שלו או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו, הסמכות לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוע הוראות חוק זה או להקל על ביצועו, וכן סמכות להיכנס למקום עסק בכל עת סבירה וליטול טובין לשם בדיקה.

סעיף 6 סעיף 21 לחוק, בנוסחו כיום, קובע כדלקמן:

"דרישת ידיעות ומסמכים

21. היה לממונה או לעובד המדינה שהממונה הסמיכו לכך, יסוד סביר להניח כי הופרה הוראה מהוראות חוק זה, רשאי הוא לדרוש מכל עוסק, למסור לו את הידיעות, המסמכים, הפנקסים ושאר התעודות הנוגעות להפרה האמורה; בסעיף זה, "עוסק" – לרבות עובדו, נושא משרה בו או מי שפועל מטעמו.

הסעיף האמור מקנה לממונה סמכות לדרוש ידיעות ומסמכים גם כאשר ההפרה של החוק אינה מהווה עבירה פלילית. מאחר שסעיף 21 המוצע כולל סמכות לדרוש ידיעות ומסמכים לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי החוק, גם אם לא מדובר בחשד לעבירה פלילית, סעיף 21 לחוק מתיתת, ועל כן מוצע לבטלו.

(1) להיכנס למקום המשמש עסק ולערוך בו ביקורת על מילוי הוראות חוק זה, לבדוק מסמכים, דוגמאות וטובין ולתפוס כל דבר שיש יסוד סביר להניח שבו או לגביו נעברה או שמתכוונים לעבור עבירה על הוראות חוק זה;

(2) לחקור כל אדם הנוגע בדבר או שיש לו ידיעות בעניין ולדרוש ממנו להתייצב לפניו ולמסור לו מסמכים, דוגמאות וידיעות הנוגעות לענייני החקירה ובלבד שהמועד להתייצבות אדם לפי פסקה זו ייקבע ככל האפשר בתיאום עימו ובמועד סביר;

(3) לערוך בדיקות של טובין או שירותים ולפרסם את ממצאיהן ובלבד שלא יעשה פרסום העלול לפגוע באדם אלא אם ניתנה לו הזדמנות לטעון טענותיו;

(4) להעמיד עוסק על חובתו להפסיק נהגים שיש בהם לכאורה הפרת הוראות חוק זה או שלא לחזור עליהם.

מוצע להחליף את סעיף 21 האמור ובמקומו לייחד את סעיף 21 המוצע לסמכויות פיקוח על ביצוע הוראות החוק. על פי הסעיף יוענקו לממונה או למפקח הסמכות לדרוש מאדם שימסור את שמו ומענו ושיציג את תעודת הזהות

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(ב) הגשת בקשה לביטול הצו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו.⁴

החלפת סעיף 22, 8. במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

(א) "סמכות לחקור חשד 22. יהיה לממונה יסוד סביר לחשד כי עוסק עבר עבירה על לביצוע עבירה הוראות חוק זה, רשאי הממונה או מפקח –

- (1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לביצוע העבירה; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)⁴, בשינויים המחוייבים;
- (2) לבקש מבית המשפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)1, 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים;
- (3) לתפוס כל חפץ שיש לו יסוד סביר להניח שהוא חפץ הקשור לעבירה; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש בשינויים המחוייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

בידי העוסק, אשר על כן, כאשר נוכח הממונה כי עוסק הפעיל השפעה בלתי הוגנת בניגוד להוראת סעיף 3(א) לחוק, הוא רשאי לצוות על העוסק להפסיק את ההפרה האמורה או לצוות עליו לבצע פעולה הדרושה למניעת אותה הפרה.

לסעיף 21 המוצע

מוצע כי מי שרואה את עצמו נפגע על ידי צו שהוציא לפי סעיפים 21 או 21ג כאמור לעיל, יהיה רשאי לבקש את ביטולו בבית המשפט המוסמך לדון בעבירה לפי חוק זה. הגשת בקשה לביטול הצו אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת. אם החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

סעיף 8 21א לחוק, בנוסחו כיום, קובע כדלקמן:

"סמכויות עזר לממונה

22. (א) לממונה ולמי שהוא הסמיך לענין זה יהיו סמכויות של קצין משטרה בדרגת מפקח לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), וסעיף 3 לפקודת האמורה יחול על הודעה שרשמו.

סעיף 7 מוצע להוסיף לחוק את סעיפים 21 עד 21ד, המעניקים לממונה שני כלי אכיפה נוספים, כמפורט להלן:

לסעיף 21 המוצע

מוצע לתת לממונה סמכות להוציא צו מינהלי לשמירת טובין במקום עסק. מטרת הצו למנוע מכירת טובין, שלא קיימה לגביהם החובה לפי סעיף 17 לחוק, קרי – חובת סימון. מאחר שאין אפשרות מעשית לתפוס ולאחסן כמויות גדולות של טובין לא מסומנים, מוצע לתת לממונה סמכות להוציא צו המורה לעוסק לשמור את הטובין במקום העסק ולא למכרם או להעבירם לאחר, וזאת לפרק זמן שלא יעלה על שישה חודשים.

לסעיף 21ג המוצע

מוצע לתת לממונה סמכות להוציא צו מינהלי להפסקה או למניעה של השפעה בלתי הוגנת על צרכן. צו מינהלי זה הוא ייחודי להפרת הוראות סעיף 3(א) לחוק בלבד. מאחר שסעיף 3(א) לחוק, שעוסק באיסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת, מנוסח באופן רחב שיש בו מידת מה של חוסר בהירות באשר לאבחנה בין פעילות אסורה לפעילות מותרת, הוחלט כי סעיף זה לא ייאכף בהליך אכיפה מינהלי, ואכיפתו בהליך הפלילי תתאפשר רק אם ניתן צו מינהלי להפסקה או למניעה של ההפרה והצו הופר

⁴ חוקי א", כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

(ב) בסעיף זה, "חפץ" – לרבות מסמך ולמעט מחשב וחומרה
מחשב כהגדרתם בחוק המחשבים.

הוספת פרק ה'1

9. אחרי סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ה'1: אכיפה מינהלית

סימן א': עיצום כספי

עיצום כספי .ג.ג. (א) בפרק זה –

"הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית
והצמדה, התשכ"א-1961⁵;

"מחזור המכירות של העסק" – הסכום הממוצע של מחזורי
המכירות השנתיים של העוסק, בשנתיים שקדמו
להפרה, לפי דוחות כספיים מבוקרים, בניכוי מס ערך
מוסף ומס קנייה ששולמו או שאמורים להשתלם בעד
המכירות של אותן שנים.

(ב) הפר עוסק הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן,
רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה,
בסכום של 25,000 שקלים חדשים:

(1) הודיע או הציב שלט המודיע שאין הוא אחראי
לכל נזק גוף העלול להיגרם לצרכן בתחום העסק או
בחצרו, בניגוד להוראות סעיף 2(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

מהפרה (סימן ג' לפרק המוצע). כיום, מרבית ההפרות של
החוק הן עבירות פליליות שרמת הענישה עליהן מחולקת
לשלוש מדרגות, בהתאם לדרגת החומרה. הוועדה סברה
כי המפתח לקיומה של אכיפה יעילה, הוא מתן סמכות
לממונה לעשות שימוש גם בכלי האכיפה החלופית. כך,
האכיפה הפלילית תמוקד בהפרות החמורות יותר של
החוק, שלגביהם מוצדק לתייג את המפר באופן שלילי
וליצור הרתעה של הכלל.

יתרונה של האכיפה המינהלית לעומת האכיפה
הפלילית, ובמיוחד מנגנון העיצום הכספי, הוא שמדובר
במנגנון גמיש המאפשר תגובה מהירה. מטרתה של
האכיפה החלופית היא כפיית ציות להוראות הדין, מניעה
ישירה של ההפרה והרתעה של הפרט באמצעות שלילת
התמריץ הכלכלי להפרה.

לסימן א'

לסעיף 22

העיצום הכספי הבסיסי המוצע הוא 25,000 שקלים
חדשים בשל כל הפרה המנויה בסעיף 22(ב) המוצע. בשל
כל הפרה המנויה בסעיף 22(ג) המוצע, סכום העיצום
הכספי המוצע הוא 50,000 שקלים חדשים – כפל הסכום
הבסיסי, וזאת מאחר שהפרות אלה חמורות יותר מההפרות
המנויות בסעיף 22(ב).

(א) לא יסמך הממונה אדם לענין סעיף 21, אלא
אם כן קיבל הכשרה מתאימה כפי שקבע השר באישור
ועדת הכלכלה של הכנסת.

(ב) על ביקורת ותפיסה לפי סעיף 21(1) יחולו
הוראות סעיפים 26 עד 28 והפרק הרביעי לפקודת סדר
הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969,
כאילו היתה הביקורת חיפוש במוכן הפקודה ובשינויים
המחוייבים לפי הענין.

מוצע להחליף את סעיף 22 לחוק, בסעיף שעניינו
סמכות הממונה לחקור חשד לביצוע עבירה. במסגרת
סמכות זו, אם היה לממונה יסוד סביר לחשד שעוסק עבר
עבירה על החוק, רשאי הממונה או מפקח לחקור כל אדם
הקשור לעבירה או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות
לביצוע העבירה, לבקש מבית משפט צו חיפוש ולבצעו,
ולתפוס כל חפץ שיש לו יסוד סביר להניח שהוא חפץ
הקשור לעבירה.

סעיף 9 לפרק ה'1 המוצע

אחד החידושים המהותיים של הצעת החוק,
הוא אימוץ מודל של אכיפה חלופית במסגרת פרק ה'1
המוצע. מודל האכיפה החלופית המוצע, כולל שלושה
כלי אכיפה: עיצום כספי (סימן א' לפרק המוצע), התראה
מינהלית (סימן ב' לפרק המוצע) והתחייבות להימנע

⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

- (2) הודיע שאין לצרכן זכות לבטל עסקה או לקבל חזרה את כספו, ולא סייג את הודעתו בהתאם להוראות סעיף 2(ב2);
- (3) לא גילה לצרכן פרט מהותי שהיה עליו לגלותו, בהתאם להוראות לפי סעיף 4(א)3;
- (4) לא קיים את ההוראות לפי סעיף 4א(1) לגבי אותיות בחוזה אחיד או בתנאי הכלול במידע אחר המיועד לצרכן;
- (5) לא קיים את ההוראות לפי סעיף 4א(2) לעניין ההבלטה ואופן הניסוח של תנאים מהותיים בחוזה אחיד או לעניין צירוף מסמך נפרד לגביהם;
- (6) לא גילה לצרכן את שמו ואת מספר הזהות שלו בהתאם להוראות סעיף 4ב;
- (7) לא השיב לצרכן את התמורה שהתקבלה ממנו, בניגוד להוראות סעיף 4ג(ב) או 4ג(ג);
- (8) לא ערך חוזה בכתב עם הצרכן בהתאם להוראות לפי סעיף 5א(א) או לא נתן לצרכן הזדמנות סבירה לעיין בחוזה ולא מסר לו עותק כאמור בסעיף 5(ב);
- (9) לא נתן לצרכן הזדמנות סבירה לעיין בחוזה או לא מסר לו עותק ממנו, בניגוד להוראות סעיף 5(ב);
- (10) קבע מחיר באשראי בעסקה עם צרכן, בלי שמסר לצרכן הודעה מראש בהתאם להוראות לפי סעיף 9;
- (11) לא הודיע לצרכן, בתקופת ההודעה, על מועד סיום העסקה או ההתחייבות בהתאם להוראות סעיף 13א(ב);
- (12) לא שלח לצרכן פירוט תשלומים או העתקי חשבוניות בהתאם להוראות לפי סעיף 13ב;
- (13) לא גילה לצרכן פרטים שהיה עליו לגלותם בהתאם להוראות סעיף 13ג(ב);
- (14) לא כלל את הפרטים האמורים בסעיף 13ג(ב) במסמך לפי הוראות סעיף 13ג(ב) או בחוזה שנחתם עם צרכן, או שלא מסר לצרכן מסמך בכתב הכולל את הפרטים האמורים, בהתאם להוראות, או בחשבונית, קבלה או הודעת תשלום הנשלחת לצרכן או באתר האינטרנט, לפי סעיף 13ג(ג) ו-13ג(ה);
- (15) לא ציין את הפרטים האמורים בסעיף 13ג(ב)4, בכל חשבונית, קבלה או הודעת תשלום הנשלחת לצרכן, בהתאם להוראות סעיף 13ג(ה)1;
- (16) לא פרסם באתר האינטרנט שלו את הדרכים לביטול עסקה מתמשכת ואת הפרטים האמורים בסעיף 13ג(ב)4 או בסעיף 4ב, בהתאם להוראות סעיף 13ג(ה)2;

- (17) עשה עסקה מתמשכת בעניין שירותי רפואה בלי שהתקיימו התנאים לפי סעיף 13ה(ב);
- (18) בעסקה ברוכלות, לא מסר לצרכן פרטים שהיה עליו למסרם בהתאם להוראות לפי סעיף 14(ד);
- (19) עשה עסקה בעניין רכישה של יחידות נופש, בלי שהתקיימו התנאים לפי סעיף 14א(א);
- (20) חייב לקוח, בניגוד להוראות סעיף 14ב;
- (21) לא גילה לצרכן פרטים שהיה עליו לגלותם בהתאם להוראות סעיף 14ג(א);
- (22) לא סיפק לצרכן מסמך בכתב בהתאם להוראות סעיף 14ג(ב);
- (23) לא החזיר לצרכן את התמורה ששילם בהתאם להוראות לפי סעיף 14;
- (24) הודיע ברבים או במקום העסק על מכירה מיוחדת ולא הבהיר את הפרטים או התנאים האמורים בסעיף 15(א) או שלא החזיק מלאי סביר של טובין בהתאם להוראות סעיף 15(ב2);
- (25) הודיע ברבים על מכירה מיוחדת ולא כלל בפרסום את הפרטים שהיה עליו לכלול בו בהתאם להוראות לפי סעיף 15(ב1);
- (26) המשיך לפרסם ברבים או במקום העסק הודעה שפרסם על מכירה מיוחדת, בניגוד להוראות סעיף 15(ב3);
- (27) לא כלל בהודעה על מכירה בהנחה או במחיר מיוחד, את סיבת ההנחה או המחיר המיוחד, בניגוד להוראות סעיף 16;
- (28) לא סימן על גבי טובין המיועדים לצרכן או במצורף להם, פרטים בהתאם להוראות לפי סעיף 17;
- (29) לא הציג על גבי טובין או על גבי אריזתם את מחירים הכולל בהתאם להוראות סעיף 17ב(א), (ב) ו-ג);
- (30) חייב צרכן במחיר הגבוה מהמחיר המחייב של טובין, בניגוד להוראות סעיף 17ב(ד);
- (31) לא הציג, נוסף על המחיר הכולל או במקומו, את המחיר ליחידת מידה, משקל או נפח, בהתאם להוראות לפי סעיף 17ב(ה);
- (32) לא הציג את המחיר הכולל הנדרש בעד מתן שירות או עשייתו בהתאם להוראות לפי סעיף 17ג;
- (33) פרסם או נקב מחיר של נכס או שירות שלא בהתאם להוראות סעיף 17ד;

34) לא כלל במחיר המוצג את שיעור ההגדלה או ההפחתה של מס, אגרה או תשלום חובה בהתאם להוראות סעיף 17ה;

35) קבע מחיר במטבע ישראלי לנכס או לשירות כמפורט בחלק ב' של התוספת הראשונה, שמחירו הוצג, פורסם או ננקב במטבע חוץ, שלא לפי שער החליפין הקבוע בתוספת הראשונה, בניגוד להוראות סעיף 17ז(ב);

36) מכר או החזיק למטרת מכירה, טובין שלא קוימה לגביהם חובה מכוח פרק ד', בניגוד להוראות סעיף 18;

37) לא נתן שירות לצרכן בהתאם להוראות לפי סעיף 18א;

38) לא סיפק שירות טלפוני חינם בהתאם להוראות לפי סעיף 18ב(א)(1) או (ב);

39) לא גילה לצרכן פרטים שעליו לגלותם בהתאם להוראות סעיף 18ב(א)(2).

ג) הפר עוסק הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 50,000 שקלים חדשים:

1) עשה דבר העלול להטעות צרכן בעניין מהותי בעסקה, בניגוד להוראות סעיף 2(א) או (ג);

2) מכר, ייבא או החזיק נכס שיש בו הטעיה, או השתמש בנכס כאמור למתן שירות, בניגוד להוראות סעיף 2(ב);

3) הפעיל השפעה בלתי הוגנת כאמור בסעיף 3(ב)(1) עד 6);

4) לא גילה לצרכן פרטים שעליו לגלותם בהתאם להוראות סעיף 4(א)(1) או (2);

5) פרסם פרסומת מטעה בניגוד להוראות סעיף 7(ג);

6) פרסם פרסומת או נקט דרך שיווק אחרת שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 7א;

7) מתקיים בו אחד מהתנאים המפורטים בסעיף 7ב(ב) והוא הציג או פרסם את עצמו, במישרין או בעקיפין, כמי שמטרתו היחידה היא להגן על הצרכן או לייעץ לו, או קרא או כינה את עצמו בשם שמשמע ממנו כי הוא פועל למטרה כאמור, בניגוד להוראות סעיף 7ב(א);

8) המשיך לחייב צרכן בתשלומים, בניגוד להוראות סעיף 13א(ג);

9) המשיך לחייב צרכן בתשלומים בעד טובין או שירותים שניתנו לאחר מועד הביטול, בניגוד להוראות סעיף 13ד(ג);

10) התקשר עם צרכן לתקופה העולה על שנה, בעסקה מתמשכת בעניין שירותי רפואה שהיא עסקה לתקופה קצובה, בניגוד להוראות סעיף 13ה(ה);

11) גבה מצרכן דמי ביטול, בניגוד להוראות סעיף 113א(1) או 2);

12) לא השיב לצרכן חלק ממחיר העסקה ולא ביטל את חיובו של הצרכן בהתאם להוראות סעיף 113;

13) לא השיב לצרכן את התמורה ששילם בהתאם להוראות סעיף 14ב);

14) לא החזיר לצרכן את החלק ממחיר העסקה ששולם על ידו או לא ביטל את חיובו של הצרכן בהתאם להוראות סעיף 14ה);

15) הפר תנאי מהתנאים הנוספים שנכללו בכתב התחייבות שהגיש לממונה, שעליו לעמוד בהם בהתאם להוראות סעיף 22ז(ג).

222. א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 22ג, בנסיבות מחמירות, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, ששיעורו פי אחד וחצי מסכום העיצום הכספי שניתן להטיל בשל אותה הפרה לפי סעיף 22ג.

ב) בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" – הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של צרכנים; לעניין זה, חזקה כי הפרה שנעשתה על ידי עוסק בכמה סניפים או נקודות מכירה המופעלות על ידו, היא הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של צרכנים.

222. א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, המפורטות בסעיף 22ג (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף או לפי סעיף 22ד, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 22 עד 222

לסעיף 222

אם הממונה סבור כי עוסק הפר את הוראות החוק ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי, עליו למסור למפר קודם לכן הודעה על כוונה להטיל עיצום כספי. עוסק שנמסרה לו הודעה כאמור, רשאי לטעון את טענותיו בכתב לפני הממונה הן לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי והן לגבי סכומו, בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה. לאחר מכן, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על העוסק עיצום כספי וכן הוא רשאי להפחית

מוצע לקבוע כי אם ההפרה נעשתה בנסיבות מחמירות, סכום העיצום הכספי יהיה בשיעור פי אחד וחצי מהסכום המקורי שניתן להטיל בשל אותה הפרה. הפרה בנסיבות מחמירות היא הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של צרכנים, וחזקה כי הפרה שנעשתה על ידי עוסק בכמה סניפים או נקודות מכירה המופעלות על ידו, היא הפרה הנוגעת למספר רב של צרכנים.

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 122;

(4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 122.

זכות טיעון 122. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 122, רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

החלטת הממונה ודרישת תשלום 122. (א) טען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 122, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 122.

(ב) (1) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום); בדרישת התשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן כאמור בסעיף 122 ואת התקופה לתשלומו כאמור בסעיף 122.

(2) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.

(ג) לא ביקש המפר לטעון את טענותיו לפי הוראות סעיף 122, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

סכומים מופחתים 122. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מן הסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיפים קטנים (ב) או (ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

בהסכמת שר המשפטים. בתקנות אלה ייקבעו מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן להטיל עיצום כספי בסכום נמוך מהקבוע בחוק ובשיעורים שייקבעו. כמו כן מוצע לקבוע בחוק כי שיקול להפחתת סכום העיצום הכספי כאמור, הוא אם המפר הוכיח כי שיעור העיצום הכספי עולה על 20% ממחזור המכירות הכולל של העסק, במקרה זה יפחית הממונה את סכום העיצום הכספי ושיעורו לא יעלה על 20%.

את הסכום. החליט הממונה להטיל עיצום כספי, ישלח למפר דרישת תשלום ובה יציין את סכום העיצום הכספי המעודכן. החליט הממונה שלא להטיל עיצום כספי, ימסור הודעה על כך לעוסק.

לסעיף 122

מוצע לאפשר לממונה להטיל עיצום כספי הנמוך מהעיצום הכספי הקבוע, בהתאם לתקנות שיקבע השר

(ב) השה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכומי העיצום הכספי הקבועים בסימן זה, בשיעורים שיקבע.

(ג) בלי לגרוע מהוראות לפי סעיף קטן (ב), הוכיח המפר כי סכום העיצום הכספי שהוטל עליו עולה על 20% ממחזור המכירות של העסק, יפחית הממונה את סכום העיצום הכספי כך שלא יעלה על השיעור האמור.

ט.22. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 122 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 22כא(א) והורה בית המשפט על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי לפי סעיף 22כא(ב), יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) סכומי העיצום הכספי כאמור בסעיף 122 יתעדכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

22. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה; לעניין זה, "הפרה נמשכת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 122, לאחר שנמסרה למפר דרישת תשלום בשל הפרת אותה הוראה או לאחר שנמסרה למפר התראה מינהלית כמשמעותה בסעיף 22ז, בשל הפרת אותה הוראה וההתראה לא בוטלה כאמור בסעיף 22ט.

סכום מעודכן של העיצום הכספי

הפרה נמשכת והפרה חוזרת

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 22ט

לסעיף קטן (א)

לשיעור שינוי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הידוע ביום העדכון, לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה הקודמת. עוד מוצע לקבוע כי הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים כאמור.

לסעיף 22ז

מוצע לקבוע שכאשר מדובר בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה. הפרה נמשכת מוגדרת כהפרה של הוראה מהוראות החוק לאחר שנמסרה לעוסק דרישת תשלום לגביה או התראה מינהלית.

מוצע לקבוע כי העיצום הכספי יהיה לפי הסכום המעודכן במועד מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שבחר שלא לטעון את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 122 – הסכום המעודכן ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב. כמו כן, במקרים שבהם מוגש ערעור לבית משפט כאמור בסעיף 22כא(א) המוצע, ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי, יהיה סכום העיצום הכספי – הסכום המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג)

מוצע לקבוע מנגנון אוטומטי לעדכון סכומי העיצום הכספי ב־1 בינואר בכל שנה (להלן – יום העדכון), בהתאם

(ב) בהפרה חזרת ייווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 22ג, בתוך שנתיים מההפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

22יא. העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 22ז.

המועד לתשלום העיצום הכספי

22יב. לא שולם עיצום כספי במועד, ייווספו עליו לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלום.

הפרשי הצמדה וריבית

22יג. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)⁶.

גבייה

סימן ב': התראה מינהלית

22יד. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 22ג, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיך לכך, רשאי הממונה להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, התראה מינהלית לפי הוראות סעיף זה.

התראה מינהלית

(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 22ג, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 22טו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הזדמנות לתקן את ההפרה. ההתראה המינהלית מתאימה למשל, במקרים שבהם מדובר בהפרה ראשונה של מנהל בית עסק, שאין לו עבר של הפרת הוראות החוק וכן כאשר הוראות החוק אינן חריג-משמעיות ויש צורך להכווין את ציבור העוסקים באשר לקו הגבול בין פעילות חוקית לפעילות אסורה.

כמו כן, כאשר מדובר בהפרה חזרת, מוצע לקבוע כי ייווסף על סכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשל אותה הפרה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור. הפרה חזרת היא הפרת הוראה מההוראות החוק בתוך שנתיים מההפרה הקודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

לסעיף 22ז

לסעיפים 22יא עד 22יג

מוצע לקבוע כי אם היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה שניתן להטיל בשלה עיצום כספי, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיך לכך, הוא רשאי, במקום להמציא למפר הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, להמציא לו התראה מינהלית. בהתראה, יפרט הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר שעליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה, יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת

מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 22ז המוצע, וכי אם לא שולם עיצום כספי במועד, ייווספו עליו לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלום. עוד מוצע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).

לסימן ב'

התראה מינהלית היא כלי אכיפה סלחני שמחליף, במקרים מסוימים, הטלה של עיצום כספי ומאפשר למפר

⁶ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

22טו. (א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 22יד, הוא רשאי לפנות לממונה, בכתב, בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל אחד מטעמים אלה:

(1) הוא לא ביצע את ההפרה;

(2) המעשה שביצע, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה.

(ב) קיבל הממונה בקשה לביטול התראה מינהלית, לפי הוראות סעיף קטן (א), הוא רשאי לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהשאיר את ההתראה על כנה; החלטת הממונה תינתן בכתב ותימסר למפר בצירוף נימוקי ההחלטה.

22טז. (א) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר המשיך להפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, ימסור לו הממונה דרישת תשלום בשל הפרה נמשכת כאמור בסעיף 22(א).

הפרה נמשכת
והפרה חוזרת לאחר
התראה

(ב) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר חזר והפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור כהפרה חוזרת לעניין סעיף 22(ב), והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

סימן ג': התחייבות להימנע מהפרה

22יז. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 22ג, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי שהוא הסמיך לכך, רשאי הממונה להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, הודעה שלפיה באפשרותו להגיש לממונה כתב התחייבות ועירבון לפי הוראות סימן זה, במקום שיוטל עליו עיצום כספי לפי הוראות סימן א'.

התחייבות להימנע
מהפרה

דברי הסבר

התראה והוא חזר והפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כהפרה חוזרת והממונה ימסור לו הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

לסימן ג'

סעיף 28 לחוק, בנוסחו כיום, קובע הסדר של מתן התחייבות להימנע מעבירה, כדלקמן:

"התחייבות העוסק"

28. (א) היה הממונה סבור כי אדם עבר עבירה על הוראות חוק זה, רשאי הוא, באישור היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, לקבל ממנו התחייבות בכתב כלפיו –

(1) להימנע ממעשה או מחדל המפורש בכתב ההתחייבות, אשר לדעת הממונה הוא מהווה עבירה לפי חוק זה; התחייבות לפי פסקה זו תהיה מלווה

או הפרה חוזרת. בהתראה יציין הממונה גם את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה.

לסעיף 22ט

מפר שנמסרה לו התראה מינהלית, רשאי לפנות לממונה בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה מהטעמים האלה בלבד: המפר עצמו לא ביצע את ההפרה או שהמעשה שביצע המפר, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה. הממונה רשאי לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהותיר את ההתראה על כנה. החלטה זו תינתן למפר בכתב בצירוף נימוקי ההחלטה.

לסעיף 22טז

נמסרה למפר התראה והוא המשיך להפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, ימסור לו הממונה הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה נמשכת. כמו כן, אם נמסרה למפר

(ב) בכתב ההתחייבות יתחייב המפר להפסיק את הפרת ההוראה כאמור בסעיף קטן (א), ולהימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה בתוך תקופה שיקבע הממונה, שתחילתה ביום מסירת ההודעה כאמור בסעיף קטן (א), ובלבד שהתקופה האמורה לא תפחת משנתיים ולא תעלה על חמש שנים (בסימן זה – תקופת ההתחייבות).

(ג) הממונה רשאי לדרוש כי המפר יכלול בכתב ההתחייבות תנאים נוספים שעליו לעמוד בהם במהלך תקופת ההתחייבות לשם הקטנת הנזק שנגרם מההפרה או מניעת הישנותה, ובכלל זה –

(1) החזרת כסף או נכס לצרכן או לציבור צרכנים, בתוך תקופה שיוורה עליה הממונה;

(2) פרסום מודעות ברבים בעניין ההפרה ובעניין כתב ההתחייבות, כפי שיוורה הממונה ובתוך התקופה שיוורה עליה.

(ד) הממונה יקבע את גובה העירובן שעל המפר להפקיד נוסף על כתב ההתחייבות; גובה העירובן יהיה בגובה העיצום הכספי שהממונה היה רשאי להטיל על המפר בשל אותה הפרה, בהתחשב בקיומן של נסיבות הפחתה בהתאם להוראות לפי סעיף 22(ב) או (ג).

(ה) סבר הממונה כי קיים עניין לציבור המחייב זאת, הוא רשאי לפרסם הודעה בשני עיתונים יומיים, שלושים ימים לפחות לפני קבלת כתב ההתחייבות, בדבר כוונתו לקבל כתב התחייבות, וכן הוא רשאי בהודעה כאמור, להזמין ארגון צרכנים כהגדרתו בסעיף 31(ג) או כל אדם אחר להביא לפניו את טענותיו בעניין ההתחייבות.

תוצאות הגשת כתב התחייבות ועירובן או אי-הגשתם
(א) הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירובן לפי סימן זה, בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור בסעיף 22(ז) (א) לא יוטל עליו עיצום כספי בשל אותה הפרה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) להטיל עונש בשל העבירה אך להשאיר את הערובה בתקפה בלי לחלטה;

(3) לחלט את הערובה, כולה או מקצתה, ולהטיל כל עונש אחר בשל העבירה.

מוצע לבטל את סעיף 28 האמור, ולקבוע במקומו הסדר של מתן התחייבות של עוסק להימנע מהפרה שניתן בשלה להטיל עיצום כספי. היינו ההתחייבות המוצעת תהווה תחליף להטלת עיצום כספי ולא להליך הפלילי.

לסעיפים 22 ו-22א

מוצע לקבוע כי אם היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי החוק, שניתן להטיל בשלה עיצום כספי, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים

בערובה, בערבים או בלי ערבים, בסכום שלא יעלה על גובה הקנס כאמור בסעיף 23(א) ובתאגיד – כפל הקנס האמור ולתקופה שלא תעלה על שנתיים;

(2) להחזיר כסף או נכס לצרכן;

(3) לפרסם מודעות ברבים כפי שיוורה הממונה.

(ב) עוסק שנתן התחייבות כאמור בסעיף קטן (א) לא ינקטו כלפיו הליכים פליליים לפי סעיף 23 בשל מעשה או מחדל ששימש עילה למתן ההתחייבות.

(ג) הורשע עוסק בעבירה שהתחייב להימנע ממנה לפי סעיף קטן (א)1, רשאי בית המשפט לעשות אחת מאלה:

(1) לחלט את הערובה, כולה או מקצתה, ולא להטיל על הנאשם עונש נוסף;

(ב) לא הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור בסעיף 22(א), ימציא לו הממונה הודעה על כוונת חיוב בשל אותה הפרה, לפי סעיף 22ה.

הפרת התחייבות 22ט. (א) הגיש המפר כתב התחייבות ועירבון לפי סימן זה והפר תנאי מתנאי ההתחייבות, כמפורט להלן, יחולו הוראות אלה, לפי העניין:

(1) המשיך המפר במהלך תקופת ההתחייבות, להפר את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יחלט הממונה את העירבון וימציא למפר דרישת תשלום בשל ההפרה הנמשכת, כאמור בסעיף 22(א);

(2) חזר המפר והפר, במהלך תקופת ההתחייבות, את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יחלט הממונה את העירבון ויראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לענין סעיף 22(ב); הממונה ימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת;

(3) הפר המפר תנאי מהתנאים הנוספים שנכללו בכתב ההתחייבות כאמור בסעיף 22(ג) – יחלט הממונה את העירבון.

(ב) לענין פרק זה, יראו בחילוט העירבון לפי הוראות סעיף זה כהטלת עיצום כספי על המפר בשל ההפרה שלגביה ניתן העירבון.

ד ב ר י ה ס ב ר

להזמין ארגון צרכנים או כל אדם אחר להביא לפניו את טענותיו בענין ההתחייבות.

אם הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון כאמור, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו הודעת הממונה כאמור בסעיף 22(א), לא יוטל עליו עיצום כספי בשל אותה הפרה. אם לא הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון בתוך 30 ימים כאמור, הממונה ימציא לו הודעה על כוונת חיוב בשל אותה הפרה, לפי סעיף 22ה.

לסעיף 22ט

מוצע לקבוע שאם המפר הפר תנאי מתנאי ההתחייבות, יהיה ניתן לפעול כדלקמן:

(1) אם המפר המשיך להפר במהלך תקופת ההתחייבות את ההוראה שבשל הפרתה נתן כתב התחייבות – הממונה יחלט את העירבון וימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה נמשכת;

(2) אם המפר חזר והפר במהלך תקופת ההתחייבות את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – הממונה יחלט את העירבון וימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה חוזרת;

שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיך לכך, הוא רשאי במקום להמציא למפר הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, להמציא לו הודעה שיש באפשרותו להגיש לממונה כתב התחייבות ועירבון במקום שיוטל עליו עיצום כספי. בכתב ההתחייבות המפר יתחייב להפסיק את ההפרה ולהימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה בתוך תקופה שיקבע הממונה ושתחילתה ביום מסירת ההודעה, ובלבד שהתקופה האמורה לא תפחת משנתיים ולא תעלה על חמש שנים.

הממונה רשאי לדרוש שהמפר יכלול בכתב ההתחייבות תנאים נוספים, במטרה להקטין את הנזק שנגרם מההפרה או למנוע את הישנות ההפרה, ובכלל זה: החזרת כסף או נכס לצרכן, פרסום מודעה ברבים בענין ההפרה ובענין כתב ההתחייבות. העירבון שיופקד נוסף על כתב ההתחייבות יהיה בגובה העיצום הכספי שהממונה היה רשאי להטיל על המפר בשל אותה הפרה.

עוד מוצע לקבוע כי אם הממונה סבור שיש עניין לציבור המחייב זאת, הוא רשאי לפרסם שלושים ימים לפחות לפני קבלת כתב ההתחייבות, הודעה בשני עיתונים יומיים בדבר כוונתו לקבל כתב התחייבות, וכן הוא רשאי

(ג) הופר תנאי מתנאי ההתחייבות כאמור בסעיף זה, והפר המפר בשנית את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות, לא ימסור לו הממונה הודעה בדבר אפשרות להגיש כתב התחייבות נוסף לפי הוראות סימן זה.

השבת העירבון 222. עמד המפר בתנאי כתב ההתחייבות שמסר לפי סימן זה, ויחזור לו, בתום תקופת ההתחייבות, העירבון שהפקיד בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הפקדתו עד יום החזרתו.

סימן ד': שונות

ערעור 222א. (א) על דרישת תשלום ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה החלטת הממונה להטיל על המפר עיצום כספי; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה דרישת התשלום (בפרק זה – ערעור על דרישת תשלום).

(ב) אין בהגשת ערעור על דרישת תשלום כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור על דרישת תשלום, לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, יחזור העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת בידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום למפר.

בחוקים רבים עד היום, הוקנתה הסמכות לתקיפת החלטות בנושא עיצומים כספיים לבית משפט השלום בדרך של ערעור. כך במיוחד לגבי עיצומים כספיים שסכומם נמוך מגובה התקרה של הסמכות העניינית של בית משפט השלום (ר' סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984). כפי שמוצע בהצעת חוק זו שבה סכום העיצומים הכספיים נע בין 25,000 שקלים חדשים ל-50,000 שקלים חדשים להפרה רגילה, פי אחד וחצי מהסכומים האמורים להפרה בנסיבות מחמירות, וכפל הסכומים האמורים להפרה חוזרת.

מהות הליך הערעור היא תקיפה של החלטה מינהלית. כבוונת משרד המשפטים להקים מחלקות מינהליות בבתי משפט השלום, אשר בהן ירוכזו, בין השאר, כלל העניינים המינהליים המצויים בסמכות בית משפט השלום (ר' תזכיר חוק בתי משפט לעניינים מינהליים (תיקון מס'...)) (בתי משפט שלום לעניינים מינהליים), התש"ע-2010, שהופץ על ידי משרד המשפטים ביום כ"ו באלול התשע"א (5 בספטמבר 2010). כהכנה לכך, החליטה הנהלת בתי משפט, על דעת נשיאי בתי משפט השלום, לרכז באופן מינהלי, את העניינים המינהליים כאמור, במסגרת בית משפט שלום

(3) אם המפר הפר תנאי מהתנאים הנוספים שקבע הממונה בכתב ההתחייבות – הממונה יחלט את העירבון.

מוצע לקבוע כי יראו חילוט של העירבון לפי סעיף זה כהטלת עיצום כספי על המפר בשל ההפרה שלגביה ניתן העירבון.

עוד מוצע לקבוע כי אם הופר תנאי מתנאי ההתחייבות, לא יאפשר הממונה למפר להגיש כתב התחייבות נוסף בשל הפרה נוספת שלגביה ניתן כתב ההתחייבות.

לסעיף 222

מוצע לקבוע כי כאשר עמד המפר בתנאי כתב ההתחייבות, יחזור לו, בתום תקופת ההתחייבות, העירבון שהפקיד בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הפקדתו עד יום החזרתו.

לסימן ד'

לסעיף 222א

מוצע לקבוע כי דרישה לתשלום עיצום כספי תהיה נתונה לערעור לפני בית משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה בדבר דרישת התשלום, וזאת לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום באותו מחוז.

22כב. (א) הוטל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם הממונה את הפרטים שלהלן, באופן שיבטיח שקיפות של הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
- (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
- (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
- (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ואחוזי ההפחתה;
- (5) פרטים על אודות המפר;
- (6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 22כב, יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזוהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998⁷, וכן הוא רשאי שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

לכך הממונה או אם בית המשפט הורה על כך. כמו כן מוצע לקבוע כי אם בית המשפט החליט לקבל את הערעור שהוגש לפי סעיף זה, לאחר ששולם העיצום הכספי, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת בידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום עד יום החזרתו.

לסעיף 22כב

מוצע לחייב את הממונה לפרסם את החלטותיו בדבר הטלת עיצום כספי. פרסום זה הוא כלי שתכליתו היא הבטחת שקיפות ביחס להפעלת שיקול הדעת של הממונה, אשר בידיו מסור כלי רב עוצמה. לפיכך, וכדי להבטיח כי השימוש בכלי של העיצום הכספי ייעשה באופן שוויוני וענייני, מוצע לחייבו לפרסם את החלטותיו בדבר הטלת העיצומים הכספיים, סכומיהם, ושיעורי ההפחתה, אם ניתנו.

הפרסום, ככלל, לא יכלול את שמות המפרים, ככל שהם יחידים. פרסום השם מהווה פגיעה בפרטיות, וככל שניתן להשיג את תכלית השקיפות בלא פרסום השם של אדם פרטי, הרי שאין הצדקה לפגיעה זו. עם זאת, ניתן לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד אם הדבר נחוץ כדי

אחד בכל מחוז, שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאותו מחוז. זאת, כדי להשיג ריכוז של כלל העניינים המינהליים שבכל מחוז בבית משפט אחד, לאפשר מינוי של שופטים מיוחדים שירכשו מומחיות ומקצועיות בתחומים אלה, בין השאר על ידי כך שירכזו אצלם את הדיון בכל הנושאים המינהליים. שופטים אלה עברו השתלמות במשפט מינהלי, וירכשו מומחיות ומקצועיות בתחום השיפוט המינהלי. הוראה זו מהווה חריג לכללי הסמכות הרגילים החלים בבתי משפט השלום, שלפיהם לכלל בתי משפט השלום בכל מחוז קיימת סמכות מקבילה. מטרת ההוראה כאמור, היא להשיג את ריכוז העניינים המינהליים בבית משפט שלום אחד בכל מחוז, כדי לאפשר את ריכוז העניינים בבית משפט אחד, אשר בו ימונו שופטים שיוכלו לרכוש על ידי כך את המומחיות הנדרשת.

מוצע כי הסמכות המקומית תיקבע בהתאם למקום מושבו של מקבל ההחלטה על הטלת העיצום הכספי, בדומה לסדרי הדיון המינהליים, ולא בהתאם למקום מושבו של האדם שעליו מוטל העיצום הכספי, כפי שנהוג בסדרי הדיון האזרחיים.

עוד מוצע לקבוע כי אין בהגשת ערעור לפי סעיף זה כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים

⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

22ב.ג. (א) תשלום עיצום כספי, המצאת התראה מינהלית או מתן כתב התחייבות ועירבון, לפי פרק זה, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 22ג, שהיא עבירה על חוק זה.

(ב) הוגש נגד עוסק כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי פרק זה בשל אותה עבירה, ואם שילם המפר עיצום כספי או הפקיד עירבון כאמור בסעיף 22ח(א) – יוחזר לו הסכום ששולם או העירבון שהופקד, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום או מיום הפקדת העירבון, עד יום החזרתו.”

10. בסעיף 23 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) במקום פסקאות (1) ו־(2) יבוא:

”(1) עשה דבר העלול להטעות צרכן בניגוד להוראות סעיף 2(א), (ב) או (ג);

(2) הפעיל השפעה בלתי הוגנת כאמור בסעיף 3(ב) עד (7);”;

(ב) אחרי פסקה (6) יבוא:

”(א6) הפר צו מינהלי שניתן בהתאם להוראות סעיף 21ג;”;

(ג) פסקה (7) – בטלה;

(2) בסעיף קטן (ב), פסקאות (5) ו־(8) – בטלות;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (1)

סעיף 23(א) לחוק קובע כיום כי “עוסק שעשה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס פי שבעה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל”ז–1977 (להלן – חוק העונשין):

(1) עשה דבר העלול להטעות צרכן בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) עשה דבר שיש בו ניצול של מצוקת הצרכן, כאמור בסעיף 3;

”...”

מוצע להחליף את פסקאות (1) ו־(2) שבסעיף 23(א) לחוק ולקבוע עבירה לגבי כל אלה:

(1) מי שעשה דבר העלול להטעות צרכן בניגוד להוראות סעיף 2(א), (ב) או (ג), כך שהפרת הוראות סעיף 2(ב1) ו־2(ב2) הופכת מעבירה פלילית להפרה מינהלית.

(2) מי שהפעיל השפעה בלתי הוגנת כאמור בסעיף 3(ב1) עד (7), כך שניסוח העבירה יותאם לנוסח החדש של סעיף 3 לחוק שעניינו איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת. על פי התיקון המוצע תתאפשר אכיפה פלילית רק במקרה של הפעלת השפעה בלתי הוגנת בניסוח המנויות בסעיף 3(ב).

להזהיר את הציבור מפניו. כמו כן יימנע הממונה מפרסום פרטים שהם בגדר מידע לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, והוא אף רשאי שלא לפרסם פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע, כדוגמת מידע שהוא סוד מסחרי.

לסעיף 22בג

מוצע לקבוע כי תשלום עיצום כספי, המצאת התראה מינהלית או מתן כתב התחייבות ועירבון לפי פרק ה' המוצע, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות החוק המנויות בסעיף 22ג המוצע. עם זאת, אם הוגש נגד עוסק כתב אישום בשל הפרת הוראה כאמור, לא ינקוט נגדו הממונה בהליכים לפי פרק זה ואם המפר שילם עיצום כספי או הפקיד עירבון, יוחזר לו הסכום ששילם או העירבון שהופקד, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום או הפקדתו עד יום החזרתו.

סעיף 10 אחת ממסקנות הוועדה היתה שאין להפעיל את המנגנון הפלילי על כל הפרות החוק, במיוחד הפרות שנחשבות טכניות במהותן, הפרות אלה ייאכפו רק על ידי מנגנון האכיפה המינהלי. לפיכך מוצע למחוק חלק מהעבירות המנויות בסעיף 23 לחוק, כך שהפרה של הוראות אלה תהווה הפרה מינהלית ולא עבירה פלילית, וכן לתקן את סעיף 23 לחוק, כמפורט להלן:

(3) בסעיף קטן (ג), פסקאות (1), (3), (5), (6), (7), (9) ו-(10) – בטלות.

תיקון סעיף 23א

11. בסעיף 23א לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מאסר שנתיים או קנס פי עשרה" יבוא "מאסר שלוש שנים או קנס פי עשרים";

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) העבירה נעברה או היתה מכוונת כלפי קשישים, חסרי ישע או קטינים, או כלפי ציבור של צרכנים הנתונים במצב של חולשה שכלית, נפשית או גופנית, או כלפי מי שאינם יודעים את השפה שבה נקשרה העסקה;

ד ב ר י ה ס ב ר

...

(5) הפר הוראות לפי סעיף 15 לענין הודעה בדבר מכירה מיוחדת או לענין החובה להחזיק מלאי סביר של טובין;

(6) הפר הוראות לפי סעיף 16 לענין הודעה בדבר מכירה בהנחה או במחיר מיוחד;

(7) הפר הוראות לפי סעיף 17 לענין סימון טובין ואריותם;

...

(9) מכר נכס או שירות המפורט בחלק ב' של התוספת הראשונה, שלא לפי שער החליפין הקבוע בה;

(10) מכר או החזיק טובין בניגוד להוראות סעיף 18.

מוצע לבטל את פסקאות (1), (3), (5), (6), (7), (9) ו-(10) שבסעיף 23(ג) לחוק, מאחר שבמסגרת הצעת החוק, ההפרות שבאותן פסקאות הופכות מעבירה פלילית להפרה מינהלית.

סעיף 11 סעיף 23א לחוק קובע ענישה מחמירה כאשר העבירה נעברה בנסיבות מחמירות. מוצע להחמיר את הענישה, כך שבמקום מאסר שנתיים או קנס פי עשרה מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ייקבע כי אם העבירה נעברה בנסיבות מחמירות, העונש יהיה מאסר שלוש שנים או קנס פי עשרים מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין. כמו כן, "נסיבות מחמירות" מוגדרות כיום בסעיף 23א(ב) לחוק, כאחת מאלה:

"(1) המעשה מתייחס למספר רב במיוחד של צרכנים;

(2) המעשה גרם נזק חמור במיוחד לצרכן או לקבוצת צרכנים;

(3) עובר העבירה הפיק רווחים או טובות הנאה גדולים במיוחד מהמעשה."

מוצע להוסיף להגדרה "נסיבות מחמירות" את המקרים האלה: העבירה נעברה או כוונה כלפי קשישים, חסרי ישע או קטינים, או כלפי ציבור של צרכנים הנתונים במצב של חולשה שכלית, נפשית או גופנית, או כלפי מי שאינם

עוד מוצע להוסיף בסעיף 23(א)(א)6 המוצע, עבירה שעניינה הפרת צו מינהלי שניתן לפי סעיף 21 לחוק. כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 21 המוצע, סעיף 3(א) לחוק ייאכף בהליך הפלילי רק לאחר מתן צו מינהלי להפסקה או למניעה של השפעה בלתי הוגנת. לפיכך מוצע לקבוע כי הפרת הצו תהווה עבירה פלילית.

כמו כן, מאחר שבמסגרת הצעת החוק מתבטל סעיף 28 לחוק שעניינו התחייבות להימנע מעבירה, מוצע לבטל את פסקה (7) שבסעיף 23(א) לחוק, הקובעת עבירה על הפרת ההתחייבות שניתנה לפי סעיף 28(א)(2) או (3) לחוק.

לפסקה (2)

סעיף 23(ב) לחוק קובע כיום כי "עוסק שעשה אחד מאלה, דינו – קנס פי שבעה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין –

...

(5) בהיותו מנפיק כרטיס אשראי, חייב לקוח בניגוד להוראות סעיף 14ב;

...

(8) לא נתן שירות לצרכן, לא מסר תעודות אחריות, או לא קיים תחנות שירות, באופן הקבוע לפי הוראות סעיף 18א."

מוצע לבטל את פסקאות (5) ו-(8) שבסעיף 23(ב) לחוק, מאחר שבמסגרת הצעת החוק ההפרות שבאותן פסקאות הופכות מעבירה פלילית להפרה מינהלית.

לפסקה (3)

סעיף 23(ג) לחוק קובע כיום כי "עוסק שעשה אחד מאלה, דינו – קנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין –

(1) הפר הוראות לפי סעיף 4 לענין האותיות בחוזה אחיד או בתנאי הכלול במידע אחר המיועד לצרכן, לענין הבלטה ואופן הניסוח של תנאים מהותיים בחוזה כאמור או לענין צירוף מסמך נפרד;

...

(3) הפר הוראות לפי סעיף 9 לענין מתן הודעה לצרכן;

5) נעברה עבירה לפי סעיף 23(א)(1) תוך טענת עובדה אשר הטוען אותה יודע

שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת.

12. סעיפים 27 ו-28 לחוק העיקרי – בטלים.

ביטול סעיפים
27 ו-28

13. (א) עובד משרד התעשייה המסחר והתעסוקה שהיה מוסמך לפי סעיפים 21, 21א או 22 לחוק העיקרי ערב תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), יראו אותו כאילו הוסמך למפקח לפי סעיף 20א לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, אף אם לא התקיימו בו הוראות סעיף 20א(א) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה.

(ב) הסמכתו של עובד כאמור בסעיף קטן (א), תעמוד בתוקפה עד תום שלוש שנים מיום התחילה או עד שיוסמך בידי הממונה למפקח לפי סעיף 20א לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, לפי המוקדם.

ד ב ר י ה ס ב ר

בערבים או בלי ערבים, בסכום שלא יעלה על גובה הקנס כאמור בסעיף 23(א), ובתאגיד – כפל הקנס כאמור ולתקופה שלא תעלה על שנתיים;

(2) להחזיר כסף או נכס לצרכן;

(3) לפרסם מודעות ברבים כפי שיוורה הממונה.

(ב) עוסק שנתן התחייבות כאמור בסעיף קטן (א) לא יינקטו כלפיו הליכים פליליים לפי סעיף 23 בשל מעשה או מחדל ששימש עילה למתן ההתחייבות.

(ג) הורשע עוסק בעבירה שהתחייב להימנע ממנה לפי סעיף קטן (א)(1), רשאי בית המשפט לעשות אחת מאלה:

(1) לחלט את הערובה, כולה או מקצתה, ולא להטיל על הנאשם עונש נוסף;

(2) להטיל עונש בשל העבירה אך להשאיר את הערובה בתקפה בלי לחלטה;

(3) לחלט את הערובה, כולה או מקצתה, ולהטיל כל עונש אחר בשל העבירה.

סעיף 13 מוצע לקבוע הוראת מעבר ולפיה עובדי משרד התמ"ת שהיו מוסמכים כמבקרים לפי סעיפים 21, 21א ו-22 לחוק, ערב תחילתו של התיקון המוצע (להלן – יום התחילה), יראו אותם כאילו הוסמכו למפקחים לפי סעיף 20א המוצע, אף אם לא התקיימו בהם הוראות הסעיף האמור. עם זאת, הסמכתם תעמוד בתוקפה עד תום שלוש שנים מיום התחילה, לכל המאוחר, אלא אם כן הוסמכו בפועל למפקחים לפי סעיף 20א המוצע.

יודעים את השפה שבה נקשרה העסקה; נעברה עבירה לפי סעיף 23(א)(1) לחוק תוך טענת עובדה אשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת.

סעיף 12 מוצע לבטל את סעיף 27 לחוק שעניינו הגנה מאישום פלילי כאשר הנאשם מוכיח כי לא ידע ולא היה עליו לדעת על ההפרה, מאחר שממילא באישום פלילי יצטרך תובע להוכיח מודעות להפרה, כך שסעיף 27 מיותר, כמו כן, מוצע לבטל את סעיף 28 לחוק שעניינו התחייבות להימנע מעבירה, שכן סעיף ההתחייבות נוסח מחדש בצורה של התחייבות להימנע מהפרה, כחלק מכלי האכיפה המינהלית כאמור לעיל. וזה נוסח סעיפים 27 ו-28 לחוק שמוצע לבטלם:

"הגנה באישום

27. באישום על עבירה לפי הוראות פרקים ב', ג' או ד' או תקנות לפיהן תהא זו הגנה לנאשם אם יוכיח כי לא ידע ולא היה עליו לדעת כי היה במכר או בשירות משום הפרה של ההוראות האמורות.

התחייבות העוסק

28. (א) היה הממונה סבור כי אדם עבר עבירה על הוראות חוק זה, רשאי הוא, באישור היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, לקבל ממנו התחייבות בכתב כלפיו –

(1) להימנע ממעשה או מחדל המפורש בכתב ההתחייבות, אשר לדעת הממונה הוא מהווה עבירה לפי חוק זה; התחייבות לפי פסקה זו תהיה מלווה בערובה,

